

OTRDIENAS INTERVIJA

INTA VĒRDIŅA, Līvānu novada centrālās bibliotēkas direktore, atzīst, ka šīs profesijas izvēle bijusi nejaušība, un, kā vēlāk izrādījies, — laba nejaušība. Pie labajām nejaušībām viņa pieskaita arī nokļūšanu Līvānos pirms vairāk nekā desmit gadiem.

Saruna ar Intu notika viņas šī gada atvaļinājuma pirmajā dienā, un jautāta par tā pavadīšanas iecerēm, teica, ka ir noilgojusies pēc laukiem savā dzimtajā pusē – Daugavpils rajonā. Tur joprojām dzīvo viņas mamma. Direktore cēla galdā arī skaisti rotātu klinģeri ar bagātīgu pildījumu un uzrakstu «1. gads». No tā dienu iepriekš bija cienājušies apsveicēji, jo bibliotēka atzīmēja pirmo gadskārtu kopš tās pārcelšanās uz jaunajām plašajām telpām bijušajā domes ēkā.

Kad fantastika kļūst realitāte

— Līvānu bibliotēka ir jūsu pirmā un līdz šim arī vienīgā darba vieta. Kas palicis atmiņā no darba gaitu sākuma?

— Esmu no tiem cilvēkiem, kas īpaši kritiski neuzņem ne vidi, ne cilvēkus, tāpēc mana iejušanās kolektīvā bija viegla. Jau tuvākajā laikā dažādu apstākļu dēļ nomainījās visi iepriekšējie darbinieki. Es kļuvu par vadītāju, un viss bibliotēkas kolektīvs veidojās no jauna.

— Jums ir augstākā izglītība savā specialitātē. Vai bibliotēkas darbā tā ir nepieciešama?

— Noteikti! Nereti cilvēkiem, kas bibliotēkā darbā saskata tikai pašu redzamāko daļu – grāmatu izsniegšanu, izveidojies maldīgs priekšstats par šo profesiju. Taču īstenībā ir jāveic milzīga, no malas neredzama darba daļa, lai cilvēks bibliotēkā varētu iegūt vispilnīgāko informāciju. Bibliotēkā nepārtraukti notiek sistematizēšanas, kārtotāšanas, klasificēšanas darbs. Tā rezultātā informācijas klāstā varam labi orientēties un ļoti operatīvi sagādāt apmeklētāja pieprasīto informāciju.

— Tie ir studenti un skolu jaunatne. Uzskatu, ka te vislielāko lomu spēlē tīri cilvēciskais faktors. Students, kurš dodas uz šejieni ar savu smago referāta tēmu, ir pārliecināts, ka te viņš saņems visus nepieciešamos materiālus, un ka bibliotekāri to paveiks laipni, pretimnākoši, neuzskatot viņu par apgrūtinājumu.

Kopumā bibliotēkā ir vairāk nekā 3000 lasītāju. Kaut arī pilsētas iedzīvotāju skaits sarūk, mūsu lasītāju skaits tomēr palielinās.

— Vai fondi atjaunojas? Tie galvenokārt veidoti padomju gados no zināma rakstura literatūras.

— Katru gadu fondu papildinām vidēji ar 2000 grāmatām, šim nolūkam iztērējot aptuveni 5000 latu. Līdzekļus piešķir novada dome, atbalstu grāmatu iegādei esam saņēmuši arī no Kultūrkapitāla fonda. Fonds ir atjaunojies, un uzskatu, ka tas ir labs, spēj apmierināt pieprasījumu. Man gribas aizmirst tos gadus, kad fonds bija morāli novecojis, un cik psiholoģiski slikti jutās bibliotekāri, jo lasītāji neplaukti

tēkas loma vietējā sabiedriskajā dzīvē ir mainījusies?

— Man šķiet, ka — jā. Ir nācies uzklaut ļoti daudz bibliotēkai vēltītu komplimentu. Sevišķi no tiem cilvēkiem, kam ir iespēja salīdzināt mūsu un citu pilsētu, arī Rīgas bibliotēku darbu. Jauņieši, kuriem ir iespēja novērtēt bibliotēkas tajās pilsētās, kurās atrodas viņu augstskolas, atnākot iz mūsējo, saka, jā, nu te ir pavisam cita lieta.

— Vai tas saistīts ar jaunajām, plašajām telpām?

— Nē. Bibliotēkas darbs augstu tika vērtēts arī iepriekšējā vietā. Mēs strādājām ļoti labi, bet neapmierināja vide. Šajā mājā ir darba saturam atbilstošs ietērps — plašas, ērtas telpas. Kopīgā bibliotēkas platība palielinājusies par 200 kvadrātmetriem.

— Pastāstiet par savu saimniecību.

— Savā darbā mēs vadāmies no tā, ka atrodamies mazpilsētā, ka līvāniešiem esam vienīgā bibliotēka, tāpēc maksimāli jānodrošina kvalitatīvi pakalpojumi. Izņemot visas iespējas, lai izveidotu labu grāmatu fondu, gatavojam projektus līdzekļu iegūšanai datoru iegādei, interneta ierīkošanai, datu bāzes izveidošanai. Sava nozīme ir arī cilvēciskajam faktoram. No pašas pirmās dienas, kad sāku strādāt bibliotēkā, mans uzskats bija tāds, ka bibliotēkā galvenais ir lasītājs vai, kā tagad saka, — lietotājs. Katram apmeklētājam mēs liekam sajūst, cik ļoti viņš šeit ir gaidīts, katrs tiek apkalpot ar smaidu, kaut arī darbinieces nereti no lielā darba apjoma ir nogurušas. Par bibliotekāru profesionalitāti liecina tas, ka viņas ar īpašu talantu un intūciju spēj orientēties vairāk nekā 60 000 grāmatu klāstā, kas

man būtu stāstījis, ka bibliotēka izskatīšies tāda, es domātu, ka tas ir kaut kas no fantastikas, teica Inta Vērđiņa, Līvānu novada centrālās bibliotēkas direktore. Ja mēs vēlamies pastāvēt, mums jāpieņem dzīves diktētie jaunie noteikumi. Foto: M. Rukosujevs

atrodas mūsu fondā, milzīgajā laikrakstu un žurnālu informācijas kvantumā.

Šī ēka, kad to atstāja novada dome, tika pielāgota bibliotēkas vajadzībām. Telpas pārbūvēja, cik nu vien to pieļāva ekspluatācijas drošības noteikumi. Kopumā bibliotēkas platība palielinājās par 200 kvadrātmetriem. Pirmajā stāvā iekārtota gan tradicionālā lasītava ar grāmatām un presi, gan arī elektroniskā lasītava ar internetu, datoriem un datu bāzēm. Bibliotēkas pakalpojumi šodien vairs nav tikai grāmatu un avīžu izsniegšana, bet arī moderno informācijas tehnoloģiju iespēju izmantošana.

Otrajā stāvā atrodas abonementa telpas, kurās lasītājiem var izniegt visu, kas vien atrodas bibliotēkā.

Bibliotēkā ieviesta automatizētā sistēma, ar kuras palīdzību operatīvi pārvaldām savus vietējos resursus. Viss darbs, sākot no brīža, kad jauna grāmata ienāk mūsu bibliotēkā, līdz tam brīdim, kad bibliotēkas lietotājs pārtauc izmantot mūsu pakalpojumus, ir automatizēts. Strādājam ar programmu IIS ALISE, kurā ir kombinēti visi bibliotekārie procesi, kas saistās ar grāmatu komplektēšanu, uzskaiti (akti, summārās ziņas), informācijas klasificēšanu (pa tēmām, pēc meklēšanas kritērijiem) un arī lasītāju elektroniskā datu bāze. Par katru izdevumu ļoti īsā laika sprīdī varam uzzināt, vai tas atrodas pie lasītāja, kad izsniegts, kad tiks atgriezts. Programma bija dārga, maksāja sešus tūkstošus latu. Viss, kas saistās ar bibliotēkas automatizāciju:

datori, speciālā programmatūra, internets iegūti par projektu līdzekļiem. Mūsu bibliotēkas krājums tagad ir tik sīki sistematizēts un sakārtots, ka apmeklētājam spējams sniegt visu informāciju par viņam nepieciešamo tēmu ļoti ātri. Ar interneta starpniecību sameklējam informāciju no resursiem, kas ir ārpus bibliotēkas. Diemžēl valsts nacionālajā elektroniskajā katalogā ievadītā informācija pagaidām aptver tikai septiņu gadu periodu. Bez tam lietotājiem mūsu bibliotēkā pieejami septiņi datori.

Vecajā bibliotēkā apmeklētāju pieplūduma stundās pie plauktiem radās drūzma, jo to izkārtotajam bija neērts, tāpēc jaunajā tie izvietoti daudz racionālāk. Fonds sakārtots atbilstoši lasītāju interesēm un plūsmas tematiskos blokos: eksaktais, humanitārais, sabiedriskās zinātnes, daīlliteratūra latviešu un atsevišķi — citās valodās. Esam ieviesuši pihtogrammas, kas lasītājiem palīdz orientēties daīlliteratūrā.

Vienlaikus ar automatizāciju bibliotēkā ieviesām drošības sistēmu. Ikvienam izdevumam piestiprināts magnētiskais svītru kods. Ar «neatkodētu» grāmatu zem mēteļa vai somā lasītājs bibliotēku vairs nevar atstāt, jo durvīs sāk darboties signalizācija. Tas izskaudis grāmatu piesavināšanās nelāgo ieradumu.

— Citās bibliotēkās patiešām nav nācies redzēt, ka uz grāmatas muguriņas būtu uzlīmītes ar sunīti, sirsniņu vai putniņu, kas tik izteismīgi un lakoniski pavēsta, kāda ir lasāmvielas tēma.

— Ārzemju bibliotēkās tā ir pa-

rasta lieta, bet Latvijā laikam gan esam vienīgie. Paši vien šo papildus darbu izdomājām un paveicām.

— Vai šādu papildus darbu, domājot par līvāniešu ērtībām, jūsu kontā ir daudz?

— Ļoti daudz. Pie tiem pie-skaitāma bibliotēkas pilnīga automatizācija, par ko jau minēju. Arī elektroniskā kataloga izveide. Par šo darbu neviens bibliotēkas darbinieks nav saņēmis papildus atalgojumu. Taču tas prasīja milzīgu darbu četru gadu garumā, ievadot elektroniskajā katalogā katras bibliotēkā esošās grāmatas aprakstu, lai pēc tam to varētu sameklēt gan pēc atslēgvārdiem, gan pēc tēmām, gan pēc izdošanas gadiem un daudziem citiem kritērijiem. Sevišķi sarežģīti bija ievadīt grāmatas par komplicētām tēmām, taču gala rezultātā varam justies lepnī. Mēs strādājām ar tādu mērķi, ka varēsīm sniegt vēl kvalitatīvākus pakalpojumus, jo bibliotekāra loma šodien ir būt speciālistam informatizācijas jomā: meklēšanā, atlasē un sistematizēšanā.

— Kas ir tas veiksmīgais projektu gatavotājs bibliotēkas labā?

— Es pati. Tā daru jau apmēram četrus gadus. Man to rakstīšana padodas varbūt tāpēc, ka es labi pārzinu savu darbu un protu pārliecināši pamatot savas vajadzības. Izmantojot bibliotēkā iegūstamo informāciju, uzzinu par izsludinātajiem projektu konkursiem, fondiem, programmām. Neviens projekts nav saņēmis atteikumu.

— Kas galvenokārt ir bibliotēkas lietotāji?

grāmatas pie mums ir novietotas atsevišķi, ir lasītājiem pieejamas. Protams, ir vērtības, kas nemainās ne pie vienas politiskās iekārtas. Mēs nemēģinām lasītāja griebru kaut kā ierobežot vai grozīt.

— Iepazīstiniet mūsu lasītājus arī ar saviem jaukajiem kolēģiem, ko vairākas reizes pieminējāt.

— Gandrīz visiem ir tikpat ilgs darba stāžs kā man — desmit gadi, izņemot visjaunāko mūsu kolektīva papildinājumu — Ivetu Švirksti. Visi darbinieki savā nozarē ir īsti profesionāļi. Taisija Vasiļenko strādā lasītavas elektroniskajā daļā, pārzina internetu, datu bāzes, palīdz, konsultē. Viņai padodas elektroniskās informācijas meklēšana. Annai Kleinaī ir labas komunikēšanās spējas, viņa strādā ar lasītavas fondiem un apmeklētājiem, kas vēlas iepazīties ar periodiskajiem izdevumiem. Annas Afoņinas darba vieta ir abonementā. Viņas pienākumi ir grāmatu izsniegšana, saņemšana, konsultēšana, palīdzība informācijas sameklēšanā. Labi pārzina daīlliteratūru un var ieteikt lasītājiem, jo pati pieder pie daudz un ātri lasošajiem bibliotekāriem. Tatjana Lukina komplektē un apstrādā grāmatas un prot to darīt zibenīgi, ir ļoti precīza, rūpīga un pedantiska. Bibliogrāfa pienākumi uzticēti Ivetai Švirkstei, kura pie mums šajā darbā aizvadījusi vēl tikai trīs pirmos mēnešus.

— Vai ir vēl kādi nepiepildīti sapņi un ieceres?

— Mēs sākam apcerēt, uz kuru pusi varētu paplašināties. Jārēķinās ar to, ka palielinās fonda apjoms, lietotāju skaits, bibliotēkas pakalpojumu apjoms un tāpēc jau visai drīz arī ar šo ēku vien nepietiks.

L.Rancāne

Novadnieks. - 2004. -
Nr. 59., 10. augusts. - 3.